

Handläggare:
Lena Rensfelt

Vårdval och auktorisation av obstetrisk ultraljudsmottagning

Ärendet

Förslag till vårdval och auktorisation av obstetriska ultraljudsmottagningar, regelbok för obstetrisk ultraljudsmottagning samt tidsplan för auktorisationsprocessen.

Synpunkter har inhämtats från referensgrupp med befintliga vårdgivare, SpeSak, VårdSak, Specialitetsrådet för reproduktion, mödrahälsovårdsöverläkare, samordningsbarnmorskor, representanter för Barnmorskemottagningar samt en ultraljudsbarnmorska från region Skåne.

Ärendet har informerats i programberedning barn, unga och kvinnosjukvård den 18 augusti och beretts den 7 oktober.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

- att* Godkänna förslag till vårdval och auktorisation av obstetrisk ultraljudsmottagning
- att* godkänna Regelbok för obstetrisk ultraljudsmottagning
- att* inbjuda vårdgivare att ansöka om auktorisation av obstetrisk ultraljudsmottagning
- att* omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens synpunkter

Beskrivning av vården

Obstetriska ultraljud utförs idag av sjukhusen, Ultragyn samt ett fåtal barnmorskemottagningar. Det saknas gemensam uppdragsbeskrivning, uppföljningsplan och ersättningsmodell. En utförlig översyn av hur

vårdutbudet ser ut i dagsläget genomfördes under hösten 2008 (HSN 0810-1165).

Behovsbeskrivning

Sammantaget utförs idag cirka 85 000 obstetriska ultraljud i Stockholms län varje år. Av dem är knappt 75 000 remitterade från Barnmorskemottagningar. Resterande ultraljud är utförda inom den specialiserade vården på sjukhusen.

Varje år blir ungefär 30 000 kvinnor gravida i Stockholms län. I genomsnitt kommer dessa kvinnor att göra mellan 2,5-3 ultraljud var, varav cirka 2,5 obstetriska ultraljud per kvinna kommer att utföras på de auktoriserade ultraljudsmottagningarna. Detta motsvarar en total volym på ungefär 75 000 obstetriska ultraljud. Övriga obstetriska ultraljud kommer att ske inom den specialiserade vården på sjukhusen. Om antalet gravida ökar kommer också antalet obstetriska ultraljud att öka.

Uppdraget

En förutsättning för en likvärdig vård i länet är att innehållet i vården och tillgängligheten till vården beskrivs på ett likartat sätt i avtalen med olika vårdgivare. Av det skälet ges i detta tjänsteutlåtande ett förslag till gemensam uppdragsbeskrivning, uppföljningsplan och ersättningsmodell för vården i länet.

Uppdraget riktar sig till gravida kvinnor som får remiss till ultraljud från sin barnmorskemottagning. Den föreslagna vårdvalsmodellen innebär att kvinnan själv får välja var hon vill att ultraljudet ska utföras.

I uppdraget för den auktoriserade ultraljudsmottagningen ingår all ultraljudsdiagnostik som remitteras från barnmorskemottagningar och inte behöver utföras på den specialiserade nivån. Invasiva provtagningar, så som fostervattensprov och moderkaksprov, ingår inte i uppdraget.

Den högspecialiserade ultraljudsdiagnostiken kommer även fortsatt att utföras på Karolinska Universitetssjukhuset. Samtliga auktoriserade förlossningsenheter bedriver specialistmödravård som också innehåller ultraljudsdiagnostik.

Uppdraget bygger på riktlinjer för utförande av obstetriska ultraljud från SBU och Svensk förening för obstetrik och gynekologi.

För att skapa kostnadskontroll finns, i regelboken för Barnmorske-mottagning/Mödravårdscentral, ett tak på maximalt 2,5 ultraljud per gravid kvinna i genomsnitt. Riktlinjer utfärdade av Mödrahälsovårdsöverläkarna i Stockholms län styr när ultraljud ska användas i graviditetsövervakningen. Om gällande riktlinjer för ultraljudsanvändning följs bedöms mottagningarna inte nå upp till taket.

Uppföljningsplanen utgår från uppdragsbeskrivningen. Uppföljningen innebär att vården kommer att följas upp både vad det gäller kvalitet, volym och kostnad. Uppföljningsplanen innehåller inte kvalitetsindikatorer med mål som påverkar den målrelaterade ersättningen. Målnivåer kan dock komma att införas under avtalsperioden. Uppföljningen följer de sex kvalitetsområden som all uppföljning utgår från.

Den ersättningsmodell som föreslås bygger på en rörlig produktionsrelaterade ersättning. Målrelaterad ersättning kan komma att införas under avtalsperioden.

Ekonomiska konsekvenser

Olika typer av ultraljud ersätts i dag olika och priserna varierar också mycket mellan leverantörerna. De vanligaste ultraljuden, rutinultraljud och tillväxtkontroller, ersätts med mellan 750-1 000 kronor styck. Priset för CUB-undersökningar, som är ett ultraljud kombinerat med ett blodprov, varierar mellan 750- 2 143 kronor. I det lägre priset ersätts dock kostnaderna för blodprovet separat.

I samband med Ultraljudsöversynen lät HSN-förvaltningen konsultbolaget Ernst och Young göra en självkostnadsanalys av de Obstetriska ultraljudsmottagningarnas kostnader. Såväl konsulternas rapport som förvaltningens beräkningar visade på att dagens ersättning per ultraljud är betydligt högre än självkostnaderna.

Föreslagen ersättningsmodell för obstetrisk ultraljudsmottagning bygger på genomsnittspriser. Ersättningen varierar inte för olika typer av undersökningar. Ett ultraljud utfört av barnmorska ersätts med 450 kronor och ett ultraljud utfört av läkare ersätts med 1 000 kronor oavsett vilken undersökning som utförs. Kostnader för blodprov vid CUB-undersökningar ersätts separat.

De föreslagna prisnivåerna innebär en betydande sänkning av priserna jämfört med i dag. Förvaltningens bedömning är dock att föreslagna priser täcker kostnaderna för uppdraget.

Läkarkontroll för att utreda misstänkta avvikelser upptäckta på Barnmorskemottagning utförs i dag till stor del på sjukhusen. I den föreslagna värddvalsmodellen ansvarar ultraljudsmottagningarna själva för de läkarundersökningar som behövs inom vårdnivån. Denna omfördelning innebär att fler ultraljud kommer att utföras på en lägre och mer kostnadseffektiv nivå. Förvaltningen bedömer att kostnaden för föreliggande förslag ryms inom givna budgetramar.

Konsekvenser för patientsäkerhet

Vårdval och auktorisation av obstetriska ultraljudsmottagningar bedöms öka patientsäkerheten genom tydliga kvalitetskrav och uppföljning av verksamheterna.

Konsekvenser för jämställd och jämlik vård

I och med föreslagen värddvalsmodell kommer alla ultraljudsmottagningar i länet att drivas utifrån samma villkor vilket skapar förutsättningar för en jämlik vård. Vården ska bedrivas enligt landstingets gällande krav för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser

Gällande miljökrav ställs på samtliga vårdgivare som ska bedriva obstetrisk ultraljudsmottagning.

Tidplan

Vid bifall till föreliggande förslag kommer en inbjudan till att ansöka om auktorisation att gå ut. För vårdgivare som önskar starta sin verksamhet den 1 mars 2010 kommer sista ansökningsdag att vara den 1 december. Ansökningarna kommer sedan att behandlas i HSN vid ordinarie sammanträden. Ansökningar som inkommer efter den 1 december kommer att behandlas fortlöpande enligt gängse ordning.

Catarina Andersson Forsman

Olle Olofsson